

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону Про поштовий зв'язок, котрий є альтернативним до Проекту Закону Про поштовий зв'язок реєстраційний номер 4353 від 10.11.2020.

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту Закону

Розроблення альтернативного проекту Закону зумовлено суперечливістю мети підготовки Проекту Закону «Про поштовий зв'язок» реєстраційний номер 4353 від 10.11.2020 його положенням.

Відповідно до ч. 1 ст. 7 Директиви Європейського Парламенту та Ради 97/67/ЄС від 15 грудня 1997 року про спільні правила розвитку внутрішнього ринку поштових послуг Співтовариства та покращення якості обслуговування із змінами (надалі - Директива 97/67/ЄС), держави-члени не надають або не залишають чинними виняткові або спеціальні права для запровадження та надання поштових послуг.

Згідно з п.20 Преамбули Директиви 97/67/ЄС з причин громадського порядку та безпеки, держави-члени можуть мати законний інтерес у наданні одній або декільком визначеним ними організаціям, права на розміщення поштових скриньок, призначених для збору поштових відправлень на державних дорогах; з тих самих причин, вони мають право визначати організацію або організації, які мають право випускати поштові марки, що позначають країну походження, а також організації, що несуть відповідальність за надання послуги рекомендованої кореспонденції, яка використовується під час судових або адміністративних проваджень відповідно до національного законодавства.

Тобто вищевказаним пунктом Преамбули Директиви 97/67/ЄС встановлено вичерпний перелік видів діяльності у сфері поштового зв'язку, щодо яких може запроваджуватись монополія призначеного оператора, а саме, право на розміщення поштових скриньок, призначених для збору поштових відправлень на державних дорогах, право випускати поштові марки, послуги рекомендованої кореспонденції, яка використовується під час судових або адміністративних проваджень відповідно до національного законодавства.

Відповідно до ст. 110 «Запобігання монополістичній практиці у секторі

поштових та кур'єрських послуг» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, необхідні заходи підтримуються або запроваджуються з метою запобігання участі або продовженню монополістичних практик постачальників, які окремо або разом мають можливість здійснювати істотний вплив на умови участі (з урахуванням ціни та пропозиції) на відповідному ринку поштових та кур'єрських послуг в результаті використання своїх позицій на ринку.

Відтак, законопроект про поштовий зв'язок, зокрема, 17, 25, 29 та 31 законопроекту, які передбачають монополізацію ринку послуг пересилання міжнародних поштових відправлень, грубо порушують ст. 110 Угоди про асоціацію та п. 20 Преамбули і ст. 7 Директиви 97/67/ЄС, і не відповідають тим завданням, які визначені розробниками законопроекту, а саме стимулювання розвитку конкуренції, а навпаки законопроектом руйнується будь-яка конкуренція на ринку надання послуг пересилання міжнародних поштових відправлень, що порушує також ст. 42 Конституції України, що зумовлює необхідність подання альтернативного законопроекту.

Ст. 1 Директиви 97/67/ЄС передбачає, що цією Директивою запроваджуються спільні правила щодо: умов, якими регулюється надання поштових послуг, здійснення загального поштового обслуговування в межах Співтовариства, заснування незалежних національних регуляторних органів.

У п. 8 Преамбули Директиви 97/67/ЄС встановлено, що закони, що мають на меті забезпечити поступову та контрольовану лібералізацію ринку та належний баланс у застосуванні зазначених законів є необхідними для забезпечення на всій території Співтовариства вільного надання поштових послуг з дотриманням зобов'язань та прав провайдерів загального обслуговування.

У п. 15 Преамбули 97/67/ЄС Директиви встановлено, що положення цієї Директиви стосовно забезпечення загального обслуговування не обмежують права провайдерів загального обслуговування на ведення в індивідуальному порядку переговорів з клієнтами щодо контрактів.

Таким чином, Директива регулює виключно надання універсальних поштових послуг, а в іншому – передбачає принцип лібералізації ринку поштових послуг, до яких не відносить кур'єрську доставку.

2. Мета і шляхи її досягнення

Проект Закону розроблений з метою гармонізації національного законодавства із законодавством ЄС у сфері надання послуг поштового зв'язку шляхом імплементації положень Директиви 97/67/ЄС, яка регулює порядок надання універсальної послуги, котра є обов'язком взятим на себе державою Україна та делегованим призначеному оператору АТ «Укрпошта».

3. Загальна характеристика та основні положення проекту Закону

Проектом Закону пропонується виключити зі ст. 1 законопроекту визначення терміну «кур'єрська послуга», також виключити «надання кур'єрських послуг» з переліку «послуг поштового зв'язку» у ст. 1 законопроекту.

Вказана пропозиція обґрунтовується тим, що згідно з ст. 2 Директиви 97/67/ЄС у цій Директиві застосовуються такі визначення: поштові послуги: послуги зі збору, сортування, транспортування та видачі поштових відправлень. При цьому варто звернути увагу, що Директивою Європейського Парламенту та Ради 2008/6/ЄС від 20 лютого 2008 року було внесено зміни до визначення терміну «поштові послуги», а саме, виключено поняття «доставки» з переліку поштових послуг.

Пропонується зі ст. 26 законопроекту виключити відсилочну норму про встановлення вимог до виготовлення поштоматів. Встановлення на законодавчому рівні вимог до виготовлення поштоматів є недоцільним, оскільки по-перше, поштові оператори України вже використовують поштомати, які є різними за технічними характеристиками та програмним забезпеченням, по-друге, на рівні правових актів потрібно передбачати правила доступу та використання засобів поштового зв'язку, а не вимоги до їх виготовлення, що є цілком технічним та комерційним питанням.

У контексті поступових кроків України до інтеграції із Європейським союзом, Україна взяла на себе зобов'язання щодо недопущення впровадження нерівних конкурентних умов для державного та приватних операторів поштового зв'язку у сфері визначення та діяльності місць міжнародного поштового обміну, які, будучи своєрідним пунктом пропуску міжнародних поштових відправлень, повинні відповідати всім необхідним сучасним вимогам та стандартам, згідно яких можна було б забезпечити прозорий контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень.

На виконання міжнародно-правових зобов'язань України в сфері поштового зв'язку, а саме ст. 110 Угоди про асоціацію та ст. 7 Директиви 97/67/ЄС, в Україні прийнятий та діє Закон України «Про поштовий зв'язок». Відповідно до ст. 17

Закону, всі оператори незалежно від їх організаційно-правової форми користуються рівними правами і виконують однакові обов'язки відповідно до законодавства України, крім виключних прав і обов'язків національного оператора, визначених цим Законом. Перелік виключної компетенції Національного оператора є вичерпним і не підлягає розширеному тлумаченню, звідки випливає, що всі оператори, користуючись рівними правами, наданими їм ст. 17 Закону, мають право здійснювати будь-яку поштову діяльність, окрім тої, яка віднесена до виключної компетенції національного оператора.

Відповідно до ч. 13 ст. 233 Митного Кодексу України митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових відправленнях, здійснюються в місцях міжнародного поштового обміну, які визначаються операторами поштового зв'язку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, або за місцем розташування (проживання) одержувача або відправника.

Отже, Митний Кодекс України передбачає можливість визначення оператором поштового зв'язку будь-якої форми власності місця міжнародного поштового обміну та пересилання міжнародних поштових відправлень.

Існуюче правове регулювання рівних конкурентних умов у сфері пересилання міжнародних поштових відправлень пропонується зберегти в альтернативному законопроекті.

4. Стан нормативно-правової бази

Відносини у сфері надання послуг поштового зв'язку регулюються Конституцією України, Законом України «Про поштовий зв'язок», Правилами надання послуг поштового зв'язку, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05 березня 2009 р. № 270, Указом Президента України від 10 жовтня 2017 р. № 316/2017 «Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції та Угоди про поштові платіжні послуги», Угодою про асоціацію Україна-ЄС, Директивою 97/67/ЄС.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення проект не потребує додаткових витрат Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону

Реалізація Закону сприятиме виконанню Україною взятих на себе зобов'язань, визначених статтями 109–114 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, перш за все, ст. 110 Угоди про асоціацію стосовно недопущення монополії, та вимог Директиви 97/67/ЄС, позитивно вплине на імідж України на міжнародній арені, сприятиме розвитку сфери поштового зв'язку, а також матиме позитивні соціально-економічні наслідки, зокрема:

забезпечення надання всім користувачам на всій території України вільного доступу до мережі поштового зв'язку;

забезпечення безперервності надання послуг поштового зв'язку, окрім випадків форс-мажору;

отримання користувачами якісних послуг поштового зв'язку;

розвиток конкуренції на ринку послуг поштового зв'язку.

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ВЕЛИЧКОВИЧ МИКОЛА РОМАНОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000027A53100E293C701

Дійсний до: 29.10.2021 22:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 204д9/1-2020/220768 від 25.11.2020

272752